

Venäjä

Venäjän presidentti vieraili Kiinassa. Presidentti Putin tapasi vierailullaan presidentti Xin ja osallistui Shanghaiin yhteistyöjärjestön kokoukseen. Presidenttien tapaamisen yhteydessä allekirjoitettiin tuttuun tapaan liuta yhteistyöjulistuksia sekä muutamia liikesopimuksia esim. ydinvoimasta.

Venäjän ja Kiinan talousyhteistyö on lisääntynyt viime vuosina vähitellen, mutta ei läheskään venäläisten optimistisimpien odotusten mukaisesti. Heikomman kehityksen jälkeen maiden välinen kauppa kääntyi jälleen reippaaseen kasvuun viime vuonna. Venäjän tavaravienti Kiinaan oli noin 40 mrd. ja -tuonti Kiinasta lähes 50 mrd. dollaria. Kiina oli Venäjän tärkein yksittäinen kauppakumppani reilun 10 %:n osuudella viennistä ja 20 %:n osuudella tuonnista. Kiinan tavarakaupassa Venäjän osuus on vain noin 2 %. Venäjä vie Kiinaan lähinnä raakaöljyä ja tuo sieltä kulutustavaroita.

Palvelukaupan rooli on pienempi ja viime vuonna maiden välisen palveluviennin ja -tuonin arvo oli runsaat 2 mrd. dollaria. Kiina on kuitenkin yksi Venäjän kannalta keskeisimpiä matkailumarkkinoita.

Maiden välisiä investointeja on yhä melko vähän muutamia yksittäisiä projekteja lukuun ottamatta. Kiinalaisten suorien sijoitusten tilastoitu kanta Venäjällä oli viime vuonna 4,5 mrd. ja venäläissijoitusten Kiinassa 0,2 mrd. dollaria. Suorien sijoitusten maatarkasteluun liittyy kuitenkin huomattavasti epävarmuutta etenkin Venäjän ja Kiinan kohdalla, koska sijoitukset kulkevat usein läpivirtausmaiden kautta.

Venäjän valuuttavarannossa muutoksia. Valuuttavaranto on kasvanut selvästi viime vuoden alusta ja toukokuun lopussa sen arvo oli lähes 460 mrd. dollaria. Taustalla ovat olleet keskuspankin finanssiministeriön puolesta tekemät valuuttaostot sekä valuuttavarannon varojen arvonnousu. Valuuttaostot ovat kartuttaneet varantoa yhteensä noin 30 mrd. dollarilla siitä lähtien, kun ne aloitettiin helmikuussa 2017.

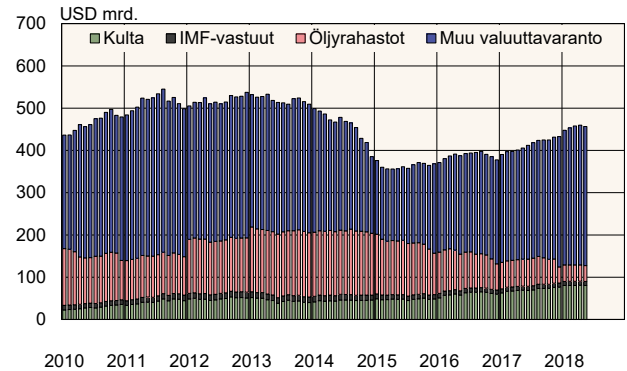
Myös Venäjän valuuttavarannon rakenne on vähitellen hieman muuttunut. Kullan osuus on yli kolminkertaistunut viime vuosina, kun keskuspankki on kartuttanut kultavarantojaan tuntuvasti. Toukokuun lopussa se oli lähes 18 %.

Lisäksi Kiinan juaneissa olevien varojen osuus valuuttavarannosta on kasvanut selvästi ja oli viime vuoden lopussa jo lähes 3 %. Pääosa Venäjän valuuttavarannosta on kuitenkin edelleen dollari- ja euromääräisissä varoissa.

Valuuttavarantoon luetaan myös Venäjän öljyrahastossa olevat likvidit valuuttamääräiset varat, joita on tällä hetkellä noin 40 mrd. dollaria. Niiden osuus valuuttavarannosta on supistunut huomattavasti viime vuosina, kun rahastovaroja on käytetty budjettimenojen rahoittamiseen. Valuuttavaranto ei silti ole vähentynyt, koska finanssiministeriö on myynyt valuuttamääräiset varansa keskuspankille ruplia vastaan.

Venäjän valuuttavaranto on varsin vahva puskuri ulkoisten rahoitussockkien varalta. Se kattaa esim. noin 17 kuukauden tuonin tai 140 % lyhytaikaisesta ulkomaisesta velasta.

Venäjän valuuttavaranto

Lähteet: Venäjän keskuspankki ja finanssiministeriö.

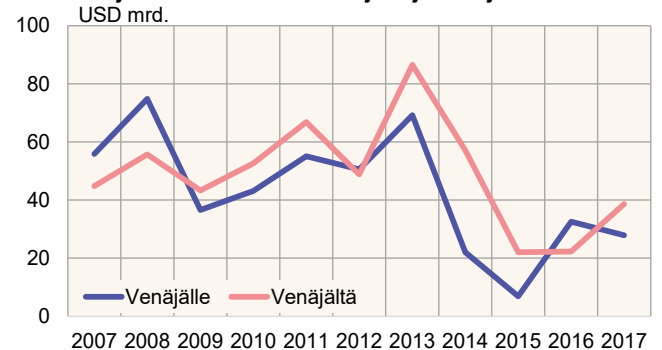
Suorat ulkomaiset sijoitukset Venäjälle yhä matalalla tasolla. Venäjälle suuntautuvien suorien sijoitusten nettovirta supistui viime vuonna hieman ja oli 28 mrd. dollaria. Vuoden 2016 sijoituksissa tosin näkyi Rosneftin vähemmistöosuuden myynti ulkomaisille sijoittajille. Suorat sijoitukset ovat edelleen kaukana vuosikymmenen alun lukemista. Parina viime vuonna Venäjälle on kuitenkin tehty jälleen myös uusia suoria sijoituksia, kun kriisivuosina 2014–15 sijoitukset koostuivat lähes täysin uudelleensijoitetuista voitoista.

Venäjälle tehtyjen suorien sijoitusten kanta oli viime vuoden lopussa 535 mrd. dollaria (34 % BKT:stä). Siitä lähes 70 % on peräisin tyyppillisistä läpivirtaus- tai veroparatiisimaista, kuten Kyprokselta ja Bermudalta. Näistä sijoituksista suuren osan arvioidaan olevan venäläistä alkuperää.

Toimialoitain tarkasteltuna suorien sijoitusten kannasta eniten, eli runsas viidennes, on mennyt kaivannaissektorille. Myös jalostusteollisuuden, vähittäiskaupan sekä rahoitussektorin osuudet ovat 15–20 %. Viime vuosina sijoitusvirrat ovat jälleen painottuneet kaivannaisiin, kun vielä vuosikymmenen alussa vähittäiskauppa ja rahoitusala olivat kärjessä.

Venäjältä ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten nettovirta oli viime vuonna 39 mrd. dollaria, eli lähes kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna. Venäjän suorien ulkomaisien sijoitusten kanta oli viime vuoden lopussa 470 mrd. dollaria. Siitä yli 70 % on sijoitettu läpivirtaus- ja veroparatiisimaihin ja usein niiden kautta edelleen Venäjälle.

Suorien sijoitusten nettovirta Venäjälle ja Venäjältä

Lähde: Venäjän keskuspankki.

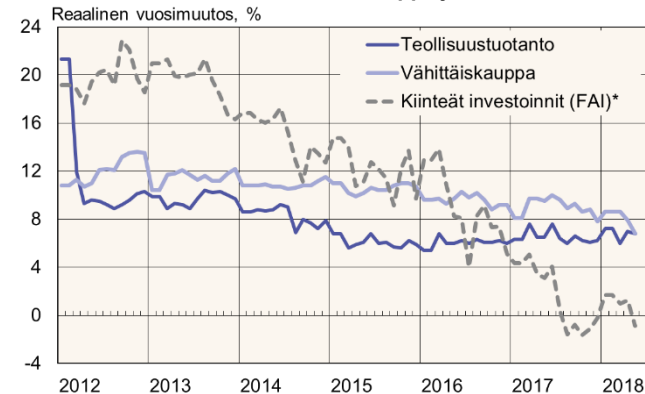
Kiina

Kiinan kasvun hidastuminen oli toukokuussa laaja-alaisempaa. Kiinan tilastoviranomaisen julkaisemien kuukausi-indikaattoreiden mukaan kiinteiden investointien (FAI) nimelliskasvu jäi toukokuussa alle 4 prosenttiin. Mallillisellakin hintaoletuksella FAI-investointien reaalkasvu painui negatiiviseksi, mikä johtuu julkisten investointien supistumisesta. Viime vuoden vastaavaan aikaan julkiset investoinnit kasvoivat vielä yksityisiä investointeja nopeammin.

Investointikasvun hidastuminen on pitkän aikavälin kehityssuunta ja Kiinan talouskasvua on pitänyt yllä vahva kulutus-kysyntä. Toukokuussa kulutuksen mittarina käytetty vähittäiskaupan kasvu kuitenkin hidastui alle 7 prosenttiin vuotta aiemmasta. Teollisuustuotanto kasvoi vajaan 7 % vuosivauhtia.

Kuluttajahinta-inflaatio pysytteli toukokuussa huhtikuun tapaan 1,8 prosentissa. Tuottajahintainflaatio sen sijaan kiihtyi hieman 4,1 prosenttiin.

Kiinan teollisuustuotanto, vähittäiskauppa ja investoinnit

* huhti-toukokuun 2018 investointikehitys perustuu hinta-arvioon

Lähteet: Macrobond, CEIC, NBC ja BOFIT.

Kiina laskee jälleen kulutustavaroiden tuontituloja.

Heinäkuun alusta alkaen tuontitullit laskevat Kiinassa keskimäärin 15,7 prosentista 6,9 prosenttiin yhteensä 1 449 eri kulutustavararyhmän osalta. Esimerkiksi vaatteiden, kenkien, keittiötarvikkeiden ja valmisruokien osalta tullit keskimäärin puolittuvat noin 7 prosenttiin, ja joidenkin tuoreruokien ja elintarvikkeiden tuontitullit laskevat kymmenillä prosenttiyksiköillä lähelle 5 prosenttia. Pesukoneiden sekä jääkaappien tuontitullit laskevat yli 20 prosentista 8 prosenttiin. Kosmetiikka- ja terveystuotteiden tuontitullit laskevat reilusta 8 prosentista 3 prosenttiin ja lääkkeiden tuontitullit poistuvat kokonaan. Toimet ovat jatkoa joulukuussa 2017 voimaan astuneille kulutustavaroiden tuontitullien laskuille (ks. [Viikkokatsaus 48/2017](#)).

Tuontitullien laskut tuovat Kiinaa tullitasoltaan lähemmäs kehittyneitä talouksia, vaikka erot ovatkin edelleen huomattavat. Maailman kauppajärjestö WTO:n mukaan vuoden 2016 keskimääräiset tuontitullit olivat Kiinassa 9,9 %, kun ne

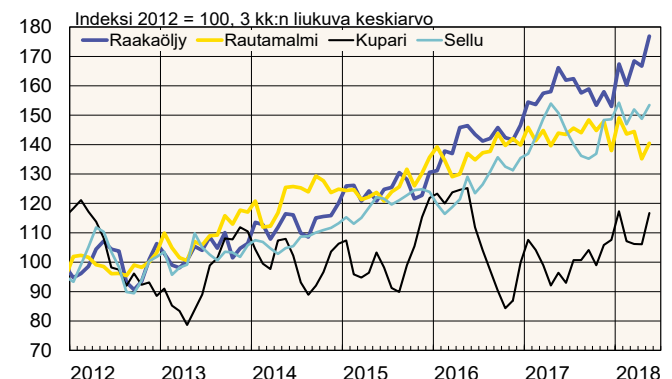
esimerkiksi EU:ssa olivat 5,2 % ja Yhdysvalloissa 3,5 %. Vuonna 2016 kiinalaist tuotteet kohtasivat Yhdysvalloissa keskimäärin 4 % tuontitullit. EU:ssa tuontitullit olivat kiinalaistavaroille maataloustuotteissa 11,9 % ja muissa tuotteissa 4,5 %. Vastaavasti Kiinassa perittiin EU:sta ja Yhdysvalloista peräisin olevista maataloustuotteista noin 15 % ja muista tuotteista 9 % keskimääräiset tuontitullit.

Kiina tuonut alkuvuodesta ennätysmäärän raakaöljyä. Kiinan raakaöljyn tuonti kasvoi tammi-toukokuussa 8 % edellisvuodesta ja useana kuukautena tehtailtiin tuontienäyttyksiä. Yhteensä raakaöljyä tuotiin alkuvuonna 190 miljoonaa tonnia, mikä vastaa noin 9,3 miljoonan barrelin päivätahtia. Viime vuonna tammi-toukokuussa vastaava tuontimäärä oli 8,6 miljoonaa barrelia päivässä. Kiinassa tuotetaan yhä pienempi osuus maassa tarvittavasta raakaöljystä ja maa onkin noussut maailman suurimmaksi öljyntuotajaksi. Ulkomailta tuodun raakaöljyn määrä ylitti Kiinan oman raakaöljyn tuotannon jo vuonna 2009.

Tuontiöljylle on kysyntää, kun jalostamoiden tarve raakaöljylle on jatkuvasti kasvanut ja Kiinan oma tuotanto laskeutunut yhtämittaisesti jo vuoden 2015 loppupuolelta lähtien. Syinä tuotannon vähenemiselle ovat vanhentuneet tuotantolaitokset ja korkeat tuotantokustannukset, mutta myös öljyesiintymien ehtyminen. Maaliskuussa 2018 Kiinassa tuotettiin enää 3,7 miljoonaa barrelia päivässä, yhtä paljon kuin kymmenen vuotta sitten. Vielä kolme vuotta sitten päivätuotanto oli reilut 4,3 miljoonaa barrelia. Öljyn ohella myös muiden keskeisten raaka-aineiden tuontimäärät kasvoivat tammi-toukokuussa, eniten kasvoi kuparin tuonti (17 %).

Kokonaisuudessaan Kiinan tavaratuonnin arvo oli tammi-toukokuussa lähes 860 mrd. dollaria, mikä oli 21 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Tavaraviennin arvo kasvoi 12 % 960 mrd. dollariin. Kauppatase oli tammi-toukokuussa vajaan kolmanneksen pienempi kuin vuotta aiemmin. Osaltaan viennin ja tuonnin kasvuluvuissa näkyy valuuttakurssin vaikutus. Juan oli tammi-toukokuussa keskimäärin 8 % vahvempi kuin vuotta aiemmin. Juanmääräisesti tuonti kasvoi 11 % ja vienti 3 %. Viennin volyyymi kasvoi Kiinan tullin arvion mukaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 7,5 % ja tuonnin volyyymi 8,5 %.

Kiinan raaka-aineiden tuontimäärät

Lähde: Macrobond.